

Değerli Hocamız Profesör Doktor Esat ERENOĞLU Anısına

Prof. Dr. Tülay SARIÇAM

25 Nisan 2010 tarihinde kaybettiğimiz değerli hocamız Profesör Dr. Esat Erenoğlu anısına yazı yazmam istendiğinde yazmanın bu kadar zor olabileceğini tahmin etmemiştim. Değerli hocamız yalnız Üniversitemize değil tüm Eskişehir'e önemli katkılarda bulunmuş; kişiliği, kişilerle iletişimi, akademik yönü, dünya ve Türkiye'deki gelişmeleri yakından takip etmesi ile öğrencilerine ve bizlere daima örnek olmuş, yeri doldurulamayacak bir kişiydi ve onu satırlarla anlatmak mümkün değildi.

Yazıma hocamızın özgeçmişini özetleyerek başlamak istiyorum. Hocamız 12/04/1927 yılında Afyon/Emirdağ'da dünyaya gelmiş; orta ve lise öğrenimini Afyon Lisesi'nde tamamlamıştır. 1946-1952 yılları arasında İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'ni birincilikle bitirmiş ve 1952-1956 yılları arasında aynı üniversitenin 3. Dahiliye Kliniğinden İç Hastalıkları Uzmanlığını almıştır.

1959-1963 yılları arasında Columbia Üniversitesi Tıp Fakültesi Karaciğer Araştırma Bölümü'nde Araştırmacı "fellow" olarak çalışmış ve Boston Üniversitesi VA Hospital'da hepatoloji okutmanı olarak da görev yapmıştır. Amerika'dan döndükten sonra Devlet Demir Yolları Hastanesi'nde dahiliye uzmanı olarak çalışmış olup 1969 yılında Doçent 1982 yılında profesör olmuştur.

1983 yılında Anadolu Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları ABD Başkanlığı'na ve 1984 yılında Anadolu Üniversitesi Tıp Fakültesi yönetim kurulu üyeliğine; 1985 yılında Anadolu Üniversitesi Tıp Fakültesi Dahili Tıp Bilimleri bölüm başkanlığına seçilmiştir.

1991-1993 yılları arasında Anadolu Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanlığına; 1993 yılında Eskişehir Osmangazi Üniversitesi kurucu rektörlüğüne atanmıştır. 1998'de Emekli olmuştur.

Hocamızın en önemli yönlerinden biri çok iyi bir hekim olması yanı sıra devamlı tıp literatürünü takip etmesi ve birikimlerini çalışma arkadaşları ve meslekdaşları ile paylaşmasıydı. Bunun en erken ve güzel kanıtı Eskişehir'de ilk görev yeri olan Devlet Demir Yolları Hastanesi'ndeki çalışmaları sırasında görülmüştür; bu dönemde hocamız karaciğer hasta-

liklarında söz sahibi pek çok değerli hocamızı panellere davet ederek Eskişehir hekimlerinin Bilim Dalımızla tanışma ve hocalarla tartışma imkanını yaratmıştır. Bu toplantılara katılan değerli hocalarımızdan bazıları Prof. Dr. Namık Kemal Menteş, Atilla Ökten, Süleyman Yalçın, İlhan Ulugay, Muzaffer Gürakar ve Rauf Sezer'dir.

1983 yılında Anadolu Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları ABD Başkanlığına atandıktan sonra Tıp Fakültesi için çok özverili çalışmalarda bulunmuştur. Hocamızın önemli görüşlerinden biri iç hastalıkları ve pediatri gibi bazı ana bilim dallarının kapsamının çok geniş olduğu ve tüm dünya ile Türkiye'deki 3 büyük ildeki tıp fakültelerinde olduğu gibi fakülte de bilim dallarının oluşturulmasıydı. Bu görüş o dönemde bazı öğretim üyelerince kabul görmemişti. Ancak Tıp Fakültesi Dekanlığına atandıktan sonra ana bilim dallarına bağlı bilim dallarının kurulması için yoğun emek harcamış ve öncelikle Hematoloji Bilim Dalını Prof. Dr. Sefer Gezer başkanlığında kurmuştur. Yine 1991 yılında Gastroenteroloji Bilim Dalının kurulmasını sağlamış ve bu dönemde iç hastalıkları uzmanı olan Doç. Dr. Mehmet Yıldız Bilim Dalımıza özverili katkılarda bulunmuştur. Ancak hocamız bilim dallarında konularında

yeterli eğitimi almış uzmanların olması gerektiğini düşündüğünden yan dal ihtisası yapmak üzere benim de arasında olduğum 2 yardımcı doçenti farklı üniversitelerde 2 yıl süreyle görevlendirmiş ve yan dal uzmanı olarak geriye dönüp bilim dalı başkanı olmamızı sağlamıştır. Bu şekilde Gastroenteroloji ve Endokrinoloji Bilim Dallarına etkin bir işlerlik kazandırmıştır.

Emekli olmadan önce de üst ihtisas yapmış öğretim üyeleri görevlendirilmesi yoluyla Nefroloji, Romatoloji, Onkoloji Bilim Dallarının açılmasını sağlamıştır.

Hocamızın önderliğinde kurulan bu bilim dallarımız halen başarılı bir şekilde sağlık hizmeti vermekte olup yanı sıra Tıp Fakültesi öğrenci, iç hastalıkları ve yan dal uzman eğitimi vererek Türkiye sağlığına önemli katkılarda bulunmaktadır.

Hocamız her dönemde öğretim üyelerinin kendini yenilemelerini ve doçent olmadan önce en azından gözlemci olarak yurt dışı deneyimi kazanmalarının önemini daima savunmuş ve bizleri teşvik etmiştir. Dekanlığı ve rektörlüğü döneminde fakültemizde pek çok öğretim üyesinin yurt dışına gidişine önemli katkıda bulunmuştur.

Hastanemizin açılış töreni

1970 yılında Anadolu Üniversitesine bağlı olan Tıp fakültemiz 18 Ağustos 1993'te birkaç fakülte ile birlikte Anadolu Üniversitesinde ayrılmış ve üniversite Osmangazi Üniversitesi adını almıştır. O döneme kadar fakültemiz eğitim ve sağlık hizmetlerini farklı yerlerde sürdürmekteydi. 1976 yılında dönemin Başbakanı Sayın Süleyman Demirel tarafından temeli atılan hastanemizin inşaatı uzun yıllar tamamlanamamıştı. Osmangazi Üniversitesinin Kurucu Rektörlüğüne atandıktan sonra hocamız yıllardır bitirilemeyen Tıp fakültesi Hastanesinin ve diğer ek binalarının tamamlanması için yoğun çaba harcamış ve bunda da başarılı olmuştur. Rektörlüğü döneminde 900 yataklı hastanemiz gerekli alt yapı ve özel donanımları tamamlanarak 1993 yılı sonunda resmi olarak bu kez de dönemin Cumhurbaşkanı olan Sayın Süleyman Demirel tarafından açılmıştır. Hocamız diğer ana bilim dalı ve bilim dallarının Hastane binasında adil bir şekilde yerleşmesi için de büyük bir özen göstermiştir. Bu özen içerisinde Tıp Fakültesi hastanemizde poliklinik, endoskopi ve ultrasonografi ünitelerinin yer aldığı Gastroenteroloji Bilim Dalı Departmanlığı için geniş bir yer ayrılmasında ve gerekli alt yapının da tamamlanmasında önemli katkıları olmuştur. Günümüzde faaliyetlerimizi halen bu departmanlığımızda yürütmekteyiz. Hocamız ayrı bir Gastroenteroloji Servisi kurulmasını çok istemiş ve hastanenin ilk planında Gastroenteroloji Servisi ayrılmışken rektörlük makamında olduğu için kendi ilgi alanı ile ilgili bu servisi kurmasının diğer ana bilim dalları ve bilim dalları tarafından yanlış anlaşılabileceğini düşündüğünden bu arzusunu yerine getiremediğini bana birçok kez ifade etmiştir. Bu soru-

nu o dönemde ve halen pek çok eğitim hastanesinde uygulandığı gibi hastalarımızı genel dahiliye servisinde takip ederek aştık. Gastroenteroloji Bilim Dalımız günümüze kadar 6 gastroenteroloji uzmanını Türkiye'ye kazandırmıştır. Bu sayının daha fazla olmasını hepimiz halen dilemekteyiz; ancak kadro sorunları buna engel oluşturmaktadır.

Hocamızın Amerika'da çalıştığı dönemlerde Arthur J. Patek'le birlikte alkolik karaciğer hastalıkları ve sirozla ilişkili yayınlanmış çalışmaları bulunmaktadır. Dönemimizde de bizlere çalışmalarımız ve yayınlarımızda kendi deneyim ve bilgilerini aktararak yol göstermiştir.

Değerli hocamız yoğun idari görevlerine rağmen haftada 3 kez biz ve öğrenci arkadaşlarımız için de büyük bir zevkle geçen vizitlerini ve derslerini hiç aksatmaz; hasta başı tartışmalarına büyük önem verir ve zaman zaman da hem kendi asistanlık hem de Amerika'daki anılarını da bizimle paylaşırdı. Tıp literatürünü yakından takip eder ve geçmiş deneyimleriyle günümüzdeki yenilikleri özellikle vurgulayarak bizlere aktarırdı.

Hocamız Üniversitemizde emekli olana kadar Bilim Dalımızla ilgili değişik seminerler ve paneller düzenlenmesinde bizlere yol göstermiş ve öncülük etmiştir; bu dönemde İstanbul ve Ankara başta olmak üzere değişik Üniversitelerden değerli hocalarımızı Eskişehir'de ağırlama fırsatını da sağlamıştır.

Hocamız öğrencilerinin ve öğretim üyelerinin başarılarıyla mutlu olur; tüm öğretim üyelerinin ve öğrencilerinin kendine ilettikleri sorunlarıyla yakından ilgilenir ve çözüm yolları bu-

Hocamız İç Hastalıkları Ana Bilim Dalı Öğretim üyeleri ve araştırma görevlileri ile birlikte

lunmasında elinden gelen tüm çabayı gösterirdi. Bu nedenle biz ve bizden önceki dönem öğretim üyelerinin büyük çoğunluğu hocamıza çok şey borçluyuz. Hocamız emekli olana kadar ve hatta emekli olduktan sonra da bu üstün tavrını korumuş ve pek çok kişinin yardımına koşmaya devam etmiştir.

Hocamız 1998'de emekli olduktan sonra da Ana Bilim Dalı ve Bilim Dalımızla olan ilişkilerini sürdürmüştür. Ailesinin de belirttiği, benim ve arkadaşlarımın çoğunun da tüm kalbimle onayladığından emin olduğum gibi hocam “öğrenmeye açtı; tıbbı ve yaşamın her alanına duyduğu merak ve ilgi, onu tanıyanlar için olmasa da tanımayanlar içinde şaşırtıcıydı.” Konferans ve seminerlerine hazırlık yaparken gösterdiği çaba ve çalışma gücü ilerleyen yaşına rağmen hiç değişmeden devam etti. Bunun tanık olduğumuz en güzel örneği hocamızın emekli olduktan sonra da her öğretim yılı başında yıllık seminer listesini alması ve ilk semineri de kendisinin hazırlaması ve sunmasıydı. Hazırladığı seminerleri her zaman çok detaylı olup son dönem literatür bilgilerini de kapsardı. Ayrıca diğer bilim dalları ile ilgili seminer konularına da aktif olarak katılır; kendi deneyimlerini anlatır o konuda yeni bilgilerle ilgili sorular sorar veya bilgilerini bizzat aktarırdı. Hocamızın öğrenmeye açlığını en iyi gösteren bir diğer anım Hastanemize son yatışında bir Pazartesi seminerinin kronik renal hastalıklarda gö-

rülen kronik viral hepatitler ve tedavi yaklaşımı olmasıydı; hocam bu seminere çok katılmak istediğini belirtmiş ve seminer, hocamın iyileşme dönemi sonrasına ertelenmişti; ancak her ziyaretimde hocam bu konuyla ilgili bilgilerini bizlere aktarmış ve her zamanki gibi kendi görüşlerini de benimle ve birlikte ziyaret ettiğimiz asistan arkadaşlarla paylaşmıştı. Ancak hocamızın yaşam süresi bu semineri dinlemeye yetmemişti.

Hocamızın başarılı akademik kariyeri ve idareciliği hepimiz için tartışılmazdır; hocamız bulunduğu yer ve mevkide tek adam olarak kalma gibi bir fikre hiçbir zaman sahip olmamıştır; bunun en güzel örneklerinden biri bilim dallarının kurulması ve bilim dalı başkanlarının atanmasından sonra onların iç işlerine karışmamasıdır. Hoca yetiştirdiği ve destek verdiği öğrenci ve öğretim üyelerine de her zaman sahip çıkmış ve daima arkalarında olmuştur. Bunun en güzel örneği geçen yıl Gastroenteroloji Derneğinin 50. yılında hocama plaket verme şansının bana tanındığı andır. Hocamın plaket almadan önce söylediği “bir hocanın hayatındaki en mutlu anlardan biri kendi öğrencisi elinden plaket almasıdır” ifadesi öncelikle beni ve salondaki çoğu kişiyi duygulandırmıştır. Bu anı nedeniyle bana bu şansı veren 26. Ulusal Gastroenteroloji Haftası düzenleme komisyonu üyelerine ve Türk Gastroenteroloji Derneği'ne minnettar olduğumu ayrıca belirtmeliyim.

Türkiye’de Gastroenterolojinin 50. kuruluş yılı nedeniyle Türk Gastroenteroloji Vakfı tarafından çıkartılan ve geçen yıl basılan kitapta hocamızın yazdığı “Nasıl Bir Üniversite İstiyoruz” adlı yazısından aldığım aşağıdaki bazı bölümler onun Türkiye’de eğitim ve üniversitelerin geleceği ile ilgili görüşlerini yansıtmaktadır.

- * Toplumların geleceğini şekillendirmede insanın rolü, çok daha önemli hale gelmiştir. İnsanın niteliğini geliştirmenin tek yolu eğitim ve öğretimdir. Eğitim geleceğe yatırım olup, onu oluşturan halkaların en önemli kurumu üniversitelerdir.

Bu çerçevede 2000’li yıllarda üniversiteler;

- * Bilimin ve bilimsel düşüncenin toplumda yaygınlaşmasını sağlamalıdır.
- * Tüm branşlarda öncelikle, insanlara sorgulamayı, gerçeği aramayı, düşündüğünü ifade edebilmeyi, tartışmayı ve sonuç çıkartabilmeyi, hoşgörü ve uzlaşmayı esas alıp eğitim-öğretimi bunlarla uyumlu yürütebilmektir.
- * Tıp Fakülteleri için yukarıda sıralanan tüm ana konulara ek olarak, çağdaş bilim ve teknolojiyi yakalama ve en önemlisi uygulamada mutlaka öncelik verilmelidir. İnsana, insan sağlığına yapılacak her harcama, her alanda olduğu gibi üniversitelerin geleceğinde de kuşkusuz ve tartışılmaz bir yatırım olacaktır.
- * Bir ülkedeki üniversitelerin kuruluş ve işleyişlerini, diğer kurumlara hakim olan zihniyetten ayırmak zordur. Aslında,

Türkiye açısından meseleye bütünlük bakmak ve toplumumuzdaki hakim yönetim anlayışının, merkezi yönetim yerine daha yerel olmasını sağlamamız gerekir.

- * Adil, uygar, hukukun üstünlüğü ilkesini benimsemiş, akılcı, verimli ve üretken bir toplum yaratıp, onu çağı ile bütünleştirebilmenin yolunun üniversitelerden geçtiği gözardı edilmeden bu kurumların kuruluş ve işleyişinin tasarımı, siyasi tercihler yerine bilimsel ilke ve yöntemlerle gerçekleşmelidir.

Hocamız iyi bir hekimdi ancak kendi ifadesiyle de iyi bir hastaydı. Zaman zaman olan sağlık sorunlarında bizlerin önerilerini tam olarak yapar ve tedavilerini eksiksiz tamamlardı.

Hocam daima son dönem hastalığı da dahil rahatsızlıklarında başka sağlık kurumlarına gitmeyi hiçbir zaman düşünmemiş ve daima bizlere güvendiğini; hastanemizde kendini evinde gibi hissettiğini belirtmiştir. Son yatışında da taburcu olmadan önceki birkaç gün belki bizlerle vedalaşırçasına bu görüşlerini tüm hekim arkadaşlarına ve bizlere belirtmiştir.

Hocamızı Gastroenteroloji camiasının çoğu tanımaktadır; herkesin katılacağı ve yine ailesi tarafından dile getirildiği gibi hocam “eğilip bükülmeden dimdik yaşamış ve bu dik duruşuyla aramızdan ayrılmıştır”.

Hocamız daima bizlerin kalplerinde yaşayacak ve bizler de ona layık şekilde meslek yaşamımızı sürdürmeye devam edeceğiz.

ESKİ MISIR

Boyanmış keten sargıları olan tunç vazo, 18. Hanedandan Khai'nin türbesinden (MÖ 15. yüzyıl). Reçetelerdeki R sembolünün kaynağı olması olası Horus'un Gözü işareti ile amblemlendirilmiş. Museo Egizio, Tunin